

Terug naar gewoon léven

Jaarkrant

Leger des Heils Midden Nederland

doen wat we geloven

‘Gewoon leven is samenleven’

Het thema voor deze Jaarkrant is (terug naar) 'Gewoon leven'. Leggen we dan de nadruk op 'gewoon' of 'leven'? Voor het Leger des Heils ligt de nadruk op leven, zoals leven bedoeld is. Eigenlijk is dat helemaal niet zo gewoon. Een mensenleven is bedoeld om tot bloei te komen. En dat is verre van gewoon! Zo maakt u in deze jaarkrant kennis met onder andere Virginia, Zeynep en David die de weg weer terug gevonden hebben naar gewoon leven. Verhalen die stuk voor stuk bijzonder zijn en laten zien waarom wij er zijn als Leger des Heils.

Het Leger heeft veel ervaring, deskundigheid en passie in huis om van elke probleemsituatie het startpunt te maken van de weg terug. Terug naar 'gewoon leven'. Door allerlei omstandigheden kan zo'n leven heel ver weg lijken. Of zelfs onbereikbaar. Voor wie dat overkomt, wil het Leger des Heils er zijn, of het nu gaat om kinderen, jongeren, volwassenen of hele gezinnen die in de knel zitten.

Een belangrijk uitgangspunt voor ons is dat 'gewoon leven' altijd ook 'samen leven' is. Dat klinkt door in het doel van onze hulp en de manier waarop we die hulp geven. Om tot bloei te komen, moeten mensen volop mee kunnen doen in de samenleving. En om dat te bereiken gaan onze medewerkers samen met de cliënt aan de slag. Want hoe groot de problemen ook zijn, ieder mens heeft mogelijkheden, zelf of met mensen in hun omgeving. Zo getuigen ook de verhalen van Virginia, Zeynep en Dennis in deze jaarkrant. Die mogelijkheden willen we ondersteunen en uitbouwen.

Dat is bijzonder werk. En dat kunnen we doen dankzij bijzondere medewerkers. Ik ben dankbaar voor hun inzet in 2013. En ik weet dat zij zich ook graag inzetten in de zorg, zoals die in de toekomst georganiseerd gaat worden. Juist om ook de meest kwetsbare mensen, met de meest complexe problemen, hierin mee te nemen, terug naar 'gewoon leven'.

Ik dank onze collega-instellingen, opdrachtgevers, subsidieverleners, zorgkantoren en overheden voor het vertrouwen dat zij ook in 2013 in ons hadden.

Jan Jans
Algemeen directeur
Leger des Heils Midden Nederland

IN DEZE JAARKRANT:

2 Een stap in de goede richting

3 Klaar voor 2015!

4 Ronald Smit:
'Gelijke kansen op goede gezondheid'

5 Virginia:
'Gevallen en weer opgestaan'

6 Zeynep:
'Tussenstation van thuis naar thuis'

7 Dennis:
'Opstaphalte voor de weg terug'

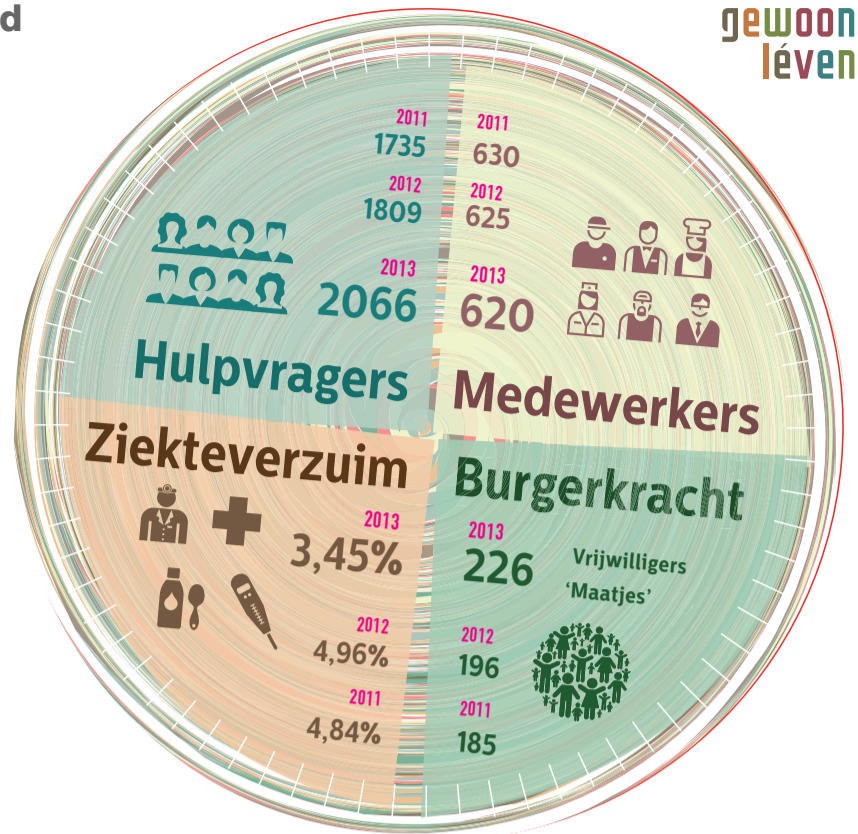

gewoon léven

Een stap in de goede richting

	2013	2012	2011
AWBZ	23.669	24.650	22.267
Provincie	7.057	6.497	7.195
Gemeenten	1.681	1.915	1.950
Forensische zorg	474	382	322
Overige opbrengsten	379	375	385
Eigen bijdragen	731	654	673
Bedrijfsopbrengsten	33.991	34.473	32.792
Personeelskosten	24.075	24.450	23.649
Afschrijvingen	1.900	2.053	2.055
Overige bedrijfskosten	7.837	7.836	7.058
Bedrijfslasten	33.812	34.339	32.762
Financiële baten en lasten	-721	-821	-988
Resultaat	-542	-687	-958
Bijdrage LdH-middelen	756	536	1.008
Netto resultaat	214	-151	50

De jeugdzorg realiseerde een omzetverbetering met ca. € 0,5 miljoen doordat we via de ambulante jeugdzorg meer werk hebben kunnen verzetten. De totale bedrijfsopbrengsten daalden met ca. € 0,5 miljoen.

De interne organisatie is in 2013 op orde gebracht. Veel processen hielden we tegen het licht en zijn aangescherpt. De kwaliteit nam daardoor toe en de kosten namen af. Zo is bijvoorbeeld de inhuur van externen afgenomen.

Naast kwalitatieve versterking van de staf werd het effect van het ziekteverzuimproject 'Laten we wel zijn' zichtbaar. Dit project startte in 2013 en resulteerde in een daling van het ziekteverzuim van 4,96% in 2012 naar 3,45% in 2013. Voortdurend veranderende wet- en regelgeving vraagt om een alert (re)agerende organisatie. In 2012 werd daarom bijvoorbeeld het boekhoudpakket van Afas geïmplementeerd. Eind 2013 is ook de HRM-module van Afas in gebruik genomen. Steeds complexere zorgvragen en wijzigingen in verantwoording van de zorg, zorgen ervoor dat ons zorgregistratiesysteem zich voortdurend ontwikkelt.

Door het werken in programma's en processen proberen we waar mogelijk de regel- en registratiedruk te verlagen.

In 2013 is gestart met de bouw van een 24-uurs voorziening aan de Royaards van den Hamkade in Utrecht. Ook verkregen wij de bouwvergunning om de sterk verouderde voorziening aan de Oudwijkerveldstraat in Utrecht aan te passen aan de eisen van deze tijd. Daarmee sluit het zorgaanbod in de toekomst nog beter aan bij de zorgvraag.

In 2013 richtte het management zich vooral op het op orde brengen van de interne organisatie. Daarnaast werd een begin gemaakt met het sturen op resultaat. Dit gaat in 2014 onverminderd door. Daarmee willen we bereiken dat we mensen zonder helper zorg van hoge kwaliteit kunnen verlenen tegen de laagste prijs. Deze forse uitdaging zien we samen met onze medewerkers - die zich met hart en ziel inzetten voor onze cliënten - in vertrouwen tegemoet.

"Het Leger heeft veel ervaring, deskundigheid en passie in huis om van elke probleemsituatie het startpunt te maken van de weg terug. Terug naar 'gewoon leven.'"

Colofon

'Jaarkrant' is een uitgave van Leger des Heils Midden Nederland

Fotografie
Wendy Bos (p. 1, 4, 5, 6, 7), Anne Paul Roukema (p.4) en Beeldbank Leger des Heils

Tekst & redactie
Robert-Jan van den Hoorn | Frips.nl

Vormgeving
Paul Wolters | Woltersvormgeving.nl

Productiebegeleiding & redactie
Hella van der Schoot | Stratch.nl

Eindredactie
Annemarie van den Berg-Nap | Afdeling Communicatie
Legerdesheilsmiddennederland.nl

Cliëntenvertegenwoordiging

Cliënten van het Leger des Heils praten mee over de manier waarop wij onze hulp vormgeven. In Midden Nederland hebben we daarvoor lokale cliënten- of bewonersraden en een Centrale Cliënten-raad (CCR). "Medezeggenschap is belangrijk", zegt voorzitter André Verhamme. "Samen houden we het Leger scherp."

In 2013 kwam er een lokale raad bij: de bewonersraad van verpleeghuis De Blinkert (Baarn).

Andere lokale raden zijn die van woonzorgcentrum Merenhoef (Maarssen) en het maandelijks overleg tussen bewoners van een aantal vestigingen voor maatschappelijke opvang.

De jeugdzorg kent een jongeren-raad die sinds kort ook vertegenwoordigd is in de CCR. Verhamme: "Nog niet alle vestigingen zijn vertegenwoordigd, maar daar streven we wel naar."

Centrale Cliëntenraad

Zwaarwegend en alledaags

De CCR bespreekt zaken die de afzonderlijke locaties overstijgen. Verhamme: "De directie betreft ons meer dan ooit bij allerlei onderwerpen die de cliënt raken. Zwaarwegende thema's of alledaagse dingen, ze zijn allemaal belangrijk, als het gaat om goede zorg voor cliënten. Daarnaast praten we mee over het Meerjarenbeleidsplan en worden we geïnformeerd over de cijfers."

Andere onderwerpen waarover de CCR in 2013 vragen stelde of advies gaf, zijn: de cliënttevredenheidsmeting, het inspectierapport over De Blinkert, de gewijzigde opzet van de Klachtencommissie en organisatorische wijzigingen. "Ook namen we het initiatief om te kijken of een aantal cliënten opgeleid kan worden tot 'cliënt-deskundigen' (zie ook kadertekst pagina 5), om zo de stem van de cliënt nadrukkelijker te laten horen, in de zorg zelf en in ontmoetingen met instanties."

Er gaat heel wat veranderen in de zorg. Om zorg dichterbij de burger te brengen, krijgen de gemeenten het voor het zeggen. Ook het karakter van de zorg wordt anders: meer oog voor wat mensen zélf kunnen - zelfredzaamheid. Dit 'uitgaan van eigen kracht' spreekt ons als Leger des Heils aan. Tegelijkertijd willen we de meest kwetsbare mensen niet uit het oog verliezen. Daarom werken we mee in buurt- en wijkteams, maar bieden we tegelijkertijd aanvullende specialistische zorg.

"Een absoluut pluspunt van de buurtteams is de aanwezigheid in de wijken, waardoor zij eerder bij zijn als iemand ondersteuning nodig heeft," zegt Theo Hettema, manager ambulante zorg. Amersfoort startte in 2013 met een buurtteam voor de wijk Soesterkwartier. Binnen een jaar hadden zes andere wijken hun eigen team. Sommigen daarvan richtten zich alleen op volwassenen of jongeren.

Buurtteam

"Maar daar zit beweging in", zegt Theo Hettema. "Dat moet ook wel, want problemen van jongeren staan doorgaans niet op zichzelf. Daarom wordt de ervaring die het Leger heeft met integrale zorg, zo gewaardeerd. Men wil in elk buurtteam iemand van ons. Zoals de coördinator van de buurtteams hier opmerkte: 'Je kunt merken dat jullie gewend zijn om met complexe problemen te werken. Kan ik niet al jullie mensen overnemen?'"

Toegankelijk

Naast de buurtteams blijft er behoefte aan specialistische aanvullende zorg voor cliënten die vanwege de veelheid en complexiteit van problemen niet bij een buurtteam terecht kunnen. Denk bijvoorbeeld aan mensen die geen netwerk hebben, zorgmijdend zijn, psychiatrische problemen en een verslaving hebben. Onze specialistische teams kunnen in zo'n

geval tijdelijk bijspringen, de begeleiding van een cliënt tijdelijk of zo nodig helemaal overnemen. Ons doel is daarbij altijd om cliënten weer zo snel mogelijk over te dragen aan de buurt- en wijkteams.

Integraal

Onze specialistische integrale teams bestaan uit zorg- en hulpverleners uit verschillende disciplines, die hulp kunnen bieden aan jeugdigen en volwassenen en erop uit gaan om mensen in hun thuissituatie te ondersteunen. Door samen te werken kunnen zij brede specialistische hulp bieden aan jongeren, volwassenen en gezinnen met complexe zorgvragen - hulp die aanvullend is aan wijk- en buurtteams.

Samenwerken

Een totaalaanpak, juist om de meest kwetsbare mensen te kunnen helpen. Hettema: "Eigenlijk is dat altijd al de kracht van het Leger des Heils geweest. Wat nieuw voor ons is, is om met onze kracht 'te koop te lopen'. Het is belangrijk om te laten zien wat we in huis hebben. Mensen die onze hulp goed kunnen gebruiken, moeten bij ons terecht kunnen komen. En dat kan eigenlijk alleen als verwijzers en collega's van andere zorgorganisaties ons weten te vinden. Door samen te werken, bereiken we meer mensen."

Buurtteammedewerker Jenny vertelt

Een buurtteam bestaat uit zorg- en hulpverleners uit verschillende organisaties met allemaal hun eigen kennis en ervaring. Verschillende medewerkers van Leger des Heils Midden Nederland draaien nu mee in een buurtteam, onder wie Jenny Crielaard. "We doen een beroep op wat cliënten zelf kunnen en ik heb gemerkt dat mensen na verloop van tijd verrast zijn als ze zelf de weg weten, bijvoorbeeld op het gebied van hun financiën. Vaak is het een kwestie van de juiste contacten leggen. Voor iemand die zijn post niet meer kon overzien, heb ik een vrijwilliger gevonden die daarbij helpt. En ik heb een vrouw met depressieve klachten meegenomen naar een buurthuis, waar ze nu regelmatig komt en meedoet aan activiteiten. Het vergroten van iemands netwerk betekent vaak al een grote stap vooruit."

In voor zorg

Het doel is om in 2015 meerdere integrale, zelforganiserende ambulante teams te hebben die werkzaam zijn in de zorg die aanvullend is aan de buurt- en wijkteams. Deze teams gaan allemaal in een gekozen werkgebied aan de slag. We worden hierin begeleid door 'In voor zorg', een ondersteuningsprogramma voor zorgorganisaties van het Ministerie van VWS en Vilans.

Streetwise

Cliënten krijgen een podium

Ook kunst is een prachtmiddel om mensen te laten groeien. Alleen al door ernaar te kijken of... door zelf aan de slag te gaan. Leger des Heils Midden Nederland biedt veel cliënten de mogelijkheid zich creatief te uiten: als dagbesteding, in workshops, en één keer per jaar tijdens een theaterfestival en een festival voor beeldende kunst.

Zo vierden we op donderdag 14 november het minifestival 'Streetwise' in centrum De Speler in Utrecht.

Zo'n 25 cliënten en bezoekers van het Leger des Heils hadden hiervoor een kunstwerk gemaakt. En dankzij live-muziek, activiteiten voor kinderen en de catering door 50150 Food, een werkervaringsbedrijf van het Leger des Heils, werd het een feestje waar behalve familie en vrienden van de kunstenaars ook veel mensen uit de buurt op afkwamen.

Bewoners van Hostel De Hoek in Utrecht maakten dit doek door hun werkcoach te bekogelen met verf. Zijn silhouet bleef 'onbevlekt' achter, wat twee bewoners weer inspireerde tot het schrijven van een gedicht.

Gedicht

Al waren je leven
en je daden
nog zo gekleurd en bont.
Zie hier je ziel kan weer
zo schoon als
sneeuw worden!

Frank Methorst
Hostel De Hoek

Gedicht

Soms stormt het in je leven.
Donkere wolken pakken zich
dreigend samen.
Donder verbreekt daverend de stilte.
De wind gaat als een razende te keer.
De storm gaat weer liggen.
De lucht klaart op.
De morgen brengt een nieuw begin.

Hostel De Hoek

Krachtgericht werken:

Iedereen kan veranderen

Iedereen kan veranderen! Dat is het eerste principe van 'Krachtgericht werken'. De hulpverlener die 'krachtgericht werkt', kijkt daarom vooral naar wat de cliënt allemaal wél kan en probeert daarop verder te bouwen. Het doel is dat mensen vertrouwen in hun eigen (groei)mogelijkheden krijgen en - al dan niet met hulp uit de eigen omgeving - meer grip op hun leven.

Medewerkers van Leger des Heils Midden Nederland volgden in 2013 een teamtraining 'Krachtgericht werken' die ontwikkeld werd door Janneke van der Mei en Mirjam Gademan van de Hogeschool Utrecht. En niet alleen de hulpverleners zelf, maar ook hun leidinggevenden deden aan de cursus mee. Op die manier wordt de krachtgerichte benadering gelijk in alle lagen van onze organisatie doorgevoerd.

Gezinnen helpen gezinnen

“Het is toch mooi als je iets voor elkaar kunt betekenen?” Marije uit Amersfoort is enthousiast over het project ‘Gezin in de Buurt’. Samen met projectleider Ina van Zwol vertelt zij over dit gezamenlijk initiatief van Stichting Present en het Leger des Heils.

Stimuleringsprijs

In het gezin waar Loes opgroeit, spelen verschillende problemen: spanningen, ruzies, schulden. Het gezin krijgt daarom begeleiding van het Leger des Heils om hun leven weer op orde te krijgen. Maar door alle problemen lukte het Diana niet om leuke dingen met haar dochter te doen. Ina: “Dit gegeven bracht Present en het Leger op het idee om de handen ineen te slaan. Present kent veel mensen die graag iets voor een ander willen doen, en het Leger begeleidt gezinnen die weer een ‘gewoon netwerk’ willen opbouwen. Zo werd Gezin in de Buurt geboren. Na een succesvolle pilot, waarmee we de Stimuleringsprijs van het K.F. Heinfonds wonnen, willen we dit project nu breder inzetten in Amersfoort en Utrecht.”

Gezin in de Buurt is een project van Stichting Present en het Leger des Heils in de regio Utrecht en Amersfoort. Met dit project faciliteren we gezinnen die bereid zijn een ander gezin (tijdelijk) te ondersteunen. Een gezin dat met soms complexe problemen kampt, wordt op die manier geholpen bij het opbouwen van een netwerk. Gezin in de Buurt biedt maatwerk, in de vorm van bijvoorbeeld ondersteuning en training.

geef je een gezin dat het moeilijk heeft, een steuntje in de rug. Maar het is voor jezelf ook een verrijkende ervaring.” Marije beaamt: “Ik heb ontdekt dat iets simpels als gewoon aandacht geven, iets moois oplevert. Aan het einde van zo’n middag samen was iedereen blij!”

Vanwege privacy zijn de namen ‘Loes’ en ‘Diana’ gefingeerd

Marije: “We hadden in het verleden al eens meegedaan aan een actie van Stichting Present. Toen vroeg Ina of wij ons ook wilden inzetten voor een bepaald gezin dat bij ons in de buurt woont. Loes, een meisje uit dat gezin, is van mijn dochters leeftijd en zit ook bij haar op school. Daarom voelde het heel natuurlijk. Eens in de twee weken sprak ik met Loes en haar moeder Diana af. We gingen dan bijvoorbeeld knutselen of naar de bibliotheek. Voor ons heel gewone dingen, maar voor Loes en Diana heel bijzonder.”

Verrijkend

“Veel mensen willen graag iets voor een ander betekenen,” weet Ina, “maar hoe pak je dat aan? De drempel is best hoog om te vragen: ‘Kan ik iets voor je doen?’ Gezin in de Buurt biedt dan niet alleen kansen, maar ook kaders om heel concreet iets met een ander gezin te ondernemen. En daarbij word je ook begeleid. Het gaat om heel gewone dingen, zoals een kop koffie drinken of samen naar de kinderboerderij. Daarmee

Verpleegzorg aan dak- en thuislozen - Ronald Smit:

‘Gelijke kansen op goede gezondheid’

“Voor mensen die op straat leven, is gezondheidszorg een luxe,” weet Ronald Smit. Hij is arts bij de dienst Volksgezondheid van de gemeente Utrecht en was vijftien jaar geleden mede-initiatiefnemer van een verpleegafdeling voor daklozen. Deze ‘meerzorg’ blijft hard nodig, vindt hij, en niet alleen voor de doelgroep. “Als gemeente hebben we er belang bij dat iedereen gelijke kansen op goede gezondheidszorg heeft.”

Smit: “Zorg voor iedereen betekent dat je ook iets regelt voor mensen zonder adres en zonder verzekering. Begin jaren ‘90 begonnen we met een medisch spreekuur, op twee locaties. Hoe zorgmijndend deze mensen soms ook zijn, als het nodig is, weten ze je te vinden. En de GG&GD - zoals we toen nog heetten - is voor hen vaak het minst bedreigend, een neutrale partij.”

Ziekenhuisvervangende zorg

“Er kwamen regelmatig mensen die te ziek waren om op straat te blijven, maar niet zó ziek dat ze in een ziekenhuis terecht konden. Iemand met longontsteking bijvoorbeeld, of met wondroos. Die wil je niet weer naar buiten sturen. Er moest dus zoiets als ‘ziekenhuisvervangende’ zorg komen. Ad Sondeijker, die toen directeur van Leger des Heils Utrecht was, heeft zich daar ook sterk voor gemaakt.”

“Onder meer door de weerbarstige regelgeving heeft het tot 2001 geduurd. Toen zijn we begonnen met vijf bedden aan de Oudwijkerveldstraat. Het Leger leverde de zorg, wij deden het voortraject voor de intake en indicaties. Later is de Meerzorg naar de Nieuwegracht verhuisd en uitgebreid naar inmiddels veertien plaatsen. Vanaf het begin was de vraag groot.”

Hostels

“Een volgende stap was om deze mensen helemaal van straat te halen. Als je iemand met ontregelde diabetes alleen maar op de been helpt en weer laat gaan, weet je: hij komt terug. Dak- en thuislozen heb-

ben - zeker als ze verslaafd zijn - het bekende ‘rust, reinheid en regelmaat’ nodig. Daarom zijn de hostels, speciale woonvoorzieningen voor verslaafde daklozen, in het leven geroepen. Ik heb veel waardering voor de manier waarop het Leger zijn nek heeft uitgestoken door als eerste deze vorm van begeleiding te bieden.”

Smit: ‘We moeten kwetsbare stadgenoten blijven opzoeken en motiveren om de hulp die we bieden, te gebruiken.’

“Er zullen altijd mensen zijn die op straat leven, zorg mijden en voor medische hulp aangewezen zijn op de Meerzorg. Alleen gaat het nu deels om nieuwe groepen. Illegalen bijvoorbeeld. Maar wie het ook zijn, we moeten kwetsbare stadgenoten blijven opzoeken en motiveren om de hulp die we bieden, te gebruiken. Nederland is nog altijd een sociaal bewust land. En als dienst Volksgezondheid werken we graag samen met het Leger en andere instellingen om dat vorm te geven.”

“Hier kon ik vroeger alleen maar van dromen”

Gevallen en weer opgestaan

“Mijn jeugd is één lange rij instellingen,” vertelt Virginia Groeneweg (41), “waaronder de Heldringstichting, in de tijd van Finkensieper. Nou, dan vertrouw je niemand meer.” Virginia liep weg, raakte aan de drugs en belandde in de prostitutie. “Ik gebruikte alleen niet als ik zwanger was... ik heb zes kinderen.”

“Tijdens mijn omzwervingen door Nederland kwam ik bij de inloop van het Leger des Heils in Utrecht. Daar werkten mensen die ik al eens had leren kennen. Dat was fijn. Toch zou het nog jaren tijd duren, voordat ik bij het Leger kwam wonen, in hostel Habitante. Daar heb ik zeven jaar gezeten... min negen maanden. In die tijd werd ik door een seriemoordenaar ontvoerd. Dat is ook in het nieuws geweest. Gelukkig heb ik het er levend van afgebracht.”

Terugval

“Met Habitante ben ik naar Leidsche Maan verhuisd. Daar kwam op een dag een chauffeur van de ‘Tussenbus’ langs, die vroeger in Utrecht rondreed met soep en dekens voor dakloze mensen. Ik vroeg of hij me naar de Europalaan wilde rijden en me daar een beetje in de gaten kon houden. En dat deed hij. ‘Ik profiteer mooi van hem’, dacht ik. Maar er begon wat te bloeien en we kregen een relatie. Dat is niet altijd makkelijk voor hem.”

“Ik wilde wel afkicken, maar dan is een hostel geen goede omgeving. Met medewerking van Leidsche Maan ben ik

toen tijdelijk bij mijn vriend ingetrokken tot er een plek voor begeleid wonen vrijkwam. Maar ik kon de vrijheid niet aan en viel terug in mijn oude patroon. Ik besepte dat ik echt moest kiezen: voor een leven zonder drugs. Mijn vriend stelde voor om definitief te gaan samenwonen. En daar heeft het Leger opnieuw aan meegewerkt.”

Kerst

“Sommigen zeggen dat ik zelf besloten heb om niet meer de hoer te spelen en te gebruiken. Maar ik kon dat alleen, doordat anderen in mij geloven. Het Leger betekende voor mij eten en drinken, een dak en veiligheid, maar ook een luisterend oor. Ik ben gelovig en daar kon ik bij het Leger over praten. Samen met Altrecht verzorgen ze nu mijn dagbesteding. Ik zit op paardrijden, zingen en krijg les in naaien en sieraden maken.”

Kijk, deze ring heb ik voor mijn jongste dochter gemaakt. Na al die jaren heb ik weer contact met mijn kinderen. Drie van hen zijn met Kerst bij me geweest. Daar kon ik vroeger alleen van dromen!”

Cliënt-deskundigen: leren van andermans ervaringen

“Ik hoop dat dit interview anderen helpt om ook de nodige hulp en kracht te vinden om uit ‘het wereldje’ te stappen”, vertelde Virginia tijdens het interview.

Ze wil graag cliënt-deskundige worden. Onze Centrale Cliëntenraad kwam in 2013 namelijk met het idee om een aantal cliënten tot cliënt-deskundige op te leiden. In 2014 beginnen we daar ook mee. Door openhartig te praten over hun ervaringen kunnen cliënt-deskundigen anderen behoeden voor foute keuzes en hen helpen hun leven een positieve wending te geven. Daarnaast kan hun verhaal van grote waarde zijn voor bijvoorbeeld gemeenten die zich bij de inrichting van de zorg graag baseren op informatie uit de eerste hand.

Jeugdzorg

‘Beschermjassen’ - een goede zorgomgeving

In onze jeugdzorg helpen we kinderen met allerlei achtergronden. Dat maakt het werk nog boeiender. Want om kinderen en gezinnen, in hun eigenheid, te laten opbloeien, moet je ook hun achtergrond tot zijn recht laten komen. Met de methode ‘Beschermjassen’ gaat dat op een heel natuurlijke manier.

Jan Terlouw runt samen met zijn vrouw een gezinshuis* van het Leger des Heils in Amersfoort. Hij volgde een paar jaar geleden de basistraining ‘Beschermjassen’: “Bij ‘Beschermjassen’ gaat het om de bescherming die kinderen - en volwassenen - ervaren van hun eigen achtergrond, de cultuur die hun vertrouwd is. ‘Cultuur’ moet je dan heel breed zien. Of je van Marokkaanse afkomst bent of Indisch, dat maakt verschil, maar ook of je uit een grote stad komt of van het platteland. Het is goed je daarin te verdiepen.”

deze werkwijze in jezelf gaat vinden. Kijk eerst eens naar je eigen geschiedenis, waar jij vandaan komt en ontdek hoeveel dat je manier van leven en je opvattingen beïnvloedt. Natuurlijk zit er informatie over andere culturen in de training, maar je krijgt vooral instrumenten om op zoek te gaan naar je eigen verhaal en dat van de cliënt, zowel kinderen als volwassenen. En dan ga je aan de slag om hen meer in verbinding te brengen met hun roots.”

‘Beschermjassen’ in de praktijk

Jan: “Een heel simpel voorbeeld zijn je eetgewoonten. Daarin zit veel van je cultuur. Wij hebben twee kinderen met een Marokkaanse achtergrond. Toen we vroegen wat zij thuis graag aten, zeiden ze ‘couscous... met onze handen!’ Dus eten wij nu ook af en toe couscous en dat mag dan met de handjes, al moest ik daar wel een drempel voor over.”

“Het gaat inderdaad om heel concrete dingen”, reageert Kirsten. “Met je cliënt teruggaan naar de buurt waar hij of zij gewoond heeft, of met iemand die van het platteland komt, een keer naar de kinderboerderij. Je komt dan ook tot heel andere gesprekken. Dingen vallen op hun plaats, de cliënt wordt als het ware meer in zijn of haar eigen kracht gezet. Het is - zeker in de zorg - zo belangrijk om elkaars eigenheid te waarderen. Leger des Heils Midden Nederland heeft daarom besloten om alle jeugdzorgteams de training te laten volgen.”

Train de trainer

Samen met een collega volgde Kirsten een ‘Train-de-trainercursus’: “Daarbij hebben we de training voor onszelf aan de verschillende werksoorten aangepast. Gezins-huisouders zijn op een andere manier betrokken bij de kinderen in hun huis, dan ambulante hulpverleners bij de gezinnen die ze begeleiden. Maar uit alle teams zijn de reacties erg positief. Collega’s geven aan dat ze zich bewuster worden van hun blinde vlekken en heilige huisjes. En ze vinden het een heel praktische en prettige manier om het contact met cliënten en de begeleiding die wij bieden, te verbeteren.”

Vragen stellen

Jan vervolgt: “De methode ‘Beschermjassen’ leert je vragen te stellen zoals ‘Waar kom je vandaan?’ Niet alleen aan de ander, maar ook aan jezelf. Want door bewust te zijn van elkaars verschillende achtergronden, ga je elkaar beter begrijpen.”

Ook Kirsten Nijmeijer, ambulante hulpverlener, volgde de training en is enthousiast: “De ‘moeder van dit model’ is Kitlyn Tjin A Dije, een familietherapeute van Suri-naamse afkomst. Het sterke van ‘Beschermjassen’ vind ik dat je de basis voor

* Een gezinshuis is een kleinschalige vorm van hulpverlening, waar twee ouders (met of zonder eigen kinderen) vier kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, in hun gezin opnemen.

Kamertrainingscentrum:

Tussenstation van thuis naar thuis

In haar puberteit schopte Zeynep Cosgun (26) overal tegenaan. Ze wilde op kamers wonen, maar dat ging niet goed. "Ik kon niet koken, niet wassen en ik betaalde de huur niet. Uiteindelijk stond ik op straat."

Bij Enkeltje Zelfstandig, een kamertrainingscentrum van het Leger des Heils, pakte ze de draad weer op.

'Bij het Leger des Heils? Ik? Dát klonk raar!'

Zeynep: "Ik ben opgegroeid zonder vader. Dat verklaart misschien iets. Mijn moeder wilde me Turks-islamitisch opvoeden, maar ik riep: ik ben Hollands en doe Hollandse dingen! Ik wilde vooral vrij zijn. Dat ging dus mis. Toen ik op straat stond, bracht een begeleider me in contact met het Leger des Heils. Ik dacht: Bij het 'Leger des Heils'? Ik? Dat klonk raar! Toch heb ik het gedaan en daar ben ik wel blij mee."

'Ik volg nu een opleiding tot pedagogisch medewerker.'

Vuilniszak vol post

"Bij Enkeltje Zelfstandig leer je structuur in je leven te brengen, met vaste regels en taken. Dat was erg lastig voor me. Boodschappen doen, koken, schoonmaken, en elke dag om 23:00 uur binnen zijn en dan op je kamer blijven! Eerst is dat een kamer beneden, met 24 uur per dag een begeleider in de buurt. Daarna mag je naar een kamer boven, met meer zelfstandigheid. Dan moet je bijvoorbeeld helemaal voor jezelf kunnen koken.

Het was wennen, maar het is goed gekomen. Ik kwam binnen met een vuilniszak vol post, nu plan ik de dingen die ik moet doen, al is koken nog steeds niet mijn ding. Overdag werkte ik... of niet. In één jaar tijd had ik zeven baantjes. Uit een test kwam naar voren dat ik ADD heb. Het was beter om eerst rustig door te leren. Ik heb de opleiding Zorg & Welzijn gedaan.

Maar ik zie mezelf geen oudere mensen verzorgen, dus volg ik nog een opleiding tot pedagogisch medewerker. Intussen heb ik een eigen huurwoning. Die stond eerst op naam van het Leger, maar nu op mijn naam."

Feest

"De begeleiding is langzaam afgebouwd, van één keer in de week naar één keer in de maand. Eind 2013 was het klaar. Dat vond ik nog best moeilijk, maar het is fijn om helemaal zelf te beslissen wat ik doe. Hoewel... sinds 30 december ben ik getrouwd! De bruiloft was een groot feest. En de dag erna vertrokken we naar Turkije. Via Facebook heb ik namelijk mijn vader gevonden en daar zijn we naartoe gegaan. We hebben samen nieuwjaar gevierd."

Streetwise

Cliënten krijgen een podium

Ik kan het

Als je denkt ik kan het niet, is de tegenslag op til.

Want het overslaan der schalen hangt voornamelijk af van wil.

Denk Ik kan het en dan gaat het. Iedereen vindt bij wilskracht baat, en met woorden wint de daad van het nutteloos gepraat.

Als je jammert; Ik ben zwakker dan mijn grote concurrent. Blijf je levenslang de stakker die je ongetwijfeld bent.

Moedelozen gaan toch vinden door hun twijfel en hun vrees. Vechters winnen door een wonder telkens weer de zwaarste race.

Niet de grote en de rijken, winnen een kamp voor zes. Maar de fermes die niet wijken hebben vroeg of laat succes.

Misja Pronk | Hostel De Hoek

Zorg in beweging

Bouwactiviteiten

De zorg is voortdurend in beweging. Leger des Heils Midden Nederland dus ook. Deze jaarkrant staat vol met verhalen daarover. Een ander concreet voorbeeld zijn onze bouwactiviteiten. We lichten één voorbeeld uit.

Dit jaar openen we aan de Roayaards van den Hamkade in Utrecht een nieuwe woonvoorziening. Het prachtige pand is bestemd voor de bewoners van ons sociaal pension Adelante I. Voor de inrichting van hun nieuwe thuis hebben we hen gevraagd om actief mee te denken, omdat we zo veel mogelijk willen aansluiten bij hun wensen. Zij hebben deze wensen onder meer naar voren gebracht op zogenaamde 'moodboards'. Het belooft een vrolijk kleurrijk geheel te worden. Wie in de buurt is, mag gerust eens binnenlopen om een kijkje te nemen.

Transitiefilmpje

Om te laten zien hoe we als Leger des Heils Midden Nederland omgaan met de veranderingen in de zorg, lieten we een animatiefilmpje maken. Bekijk het filmpje en zoek via YouTube op 'Leger des Heils transitiefilmpje'.

Informele zorg en de rol van de kerk

Op zaterdag 2 november 2013 kwamen vertegenwoordigers van kerken en vrijwilligersorganisaties samen rond het thema: 'De rol van de kerk in een veranderde omgeving'.

Tijdens dit symposium dat door het Leger des Heils werd georganiseerd, sprak wethouder Everhardt (foto) van de gemeente Utrecht de kerk aan op haar rol als 'geweten'. Hij riep hen op om de lokale overheid scherp te houden. Daarnaast wees hij op het doel van de WMO om de 'maatschappij zelf weer aan het werk te krijgen'.

Onderzoekster Marja Jager-Vreugdenhil zette enkele kritische kanttekeningen bij de aannames van de overheid. Want 'de samenleving is geen simpel apparaat met een regelknop'. Mensen participeren niet in de samenleving, maar wel in specifieke praktijken, zoals in een vereniging of kerk.

Tot slot liet Cornel Vader, bestuurder van de stichting Leger des Heils Welzijns- & Gezondheidszorg, aan de hand van concrete verhalen zien waar mensen in de praktijk behoefte aan hebben en hoe het Leger des Heils daar op in kan spelen. Want 'veel mensen hebben niemand, en voor die mensen zijn wij er.'

‘Juist voor kwetsbare mensen is goed bewegen belangrijk’

Sport als maatschappelijke motor

‘Sporten vergroot de weerbaarheid van mensen’

Sporten is een effectieve en gezonde manier om jezelf - in samenspel met anderen - te ontwikkelen. Daarom zet Leger des Heils Midden Nederland sportcoaches in om mensen meer mee te laten doen in de samenleving.

Wethouder Spigt, Utrecht

Eind 2013 kregen drie medewerkers het certificaat Maatschappelijke Sportcoach. Jannes Herman Mostert, Liesbeth Verhagen en Johan Groothedde volgden daarvoor een cursus van de Stichting Life Goals. Deze cursus is bedoeld voor zorgverleners én mensen uit de sportwereld. Zij leren met en van elkaar hoe je anderen met sport kunt stimuleren in hun ontwikkeling en hoe je sportactiviteiten kunt inzetten om maatschappelijke doelen te bereiken.

Samenwerking

De cursus was mogelijk dankzij samenwerking tussen de gemeente Utrecht, het Leger des Heils en de stichting Utrecht Sport op Maat. Wethouder Hans Spigt reikte de eerste certificaten uit. Hij is enthousiast: “Juist voor kwetsbare mensen is goed bewegen belangrijk. Sporten is niet alleen goed voor je lichamelijke fitheid, ook in je hoofd knap je ervan op. En georganiseerd sporten is ook een sociale activiteit, waarmee je mensen bij elkaar brengt. Kortom, sporten vergroot de weerbaarheid van mensen.”

Nachtopvang LDO:

Opstaphalte voor de weg terug

Toen Dennis Jansen (35) werkloos werd, waagde hij het erop. Samen met zijn vriendin en twee kinderen vertrok hij naar Wales om daar zijn geluk te beproeven. Een half jaar later keerde hij terug, zonder gezin, zonder inkomen en zonder huis. De échte terugreis - terug naar het gewone leven - begon bij de Nachtopvang van het Leger des Heils in Utrecht.

‘Het is een verademing hier te zijn’

Dennis: “De belangrijkste reden om voor Groot-Brittannië te kiezen was mijn dochtertje Serenity. Zij heeft een stofwisselingsziekte, waardoor ze speciale voeding moet hebben. Dat kostte honderden euro's per maand, die in Groot-Brittannië vergoed worden. Het leek de moeite waard. Maar Wales viel zwaar tegen. Een achtergebleven land, veel drugsgebruik en nog meer werkloosheid dan hier. Daarom ging ik terug naar Nederland.

Mijn vriendin zou voorlopig bij familie in Polen gaan wonen, met de kinderen. Kort daarop kreeg ik een sms'je: ze verbrak onze relatie. Sindsdien heb ik Serenity niet meer gezien.”

‘Professioneel dakloze’

“Mijn uitkering was ook nog eens geblokkeerd! Ze moesten uitzoeken of ik niet bij mijn ouders woonde. Maar dat adres gebruikte ik alleen voor mijn post. Maandenlang heb ik op straat geleefd. Ik heb er veel andere thuisloze jongens leren kennen. We hielden elkaar staande. Van amateurzwerwer werd ik in no time

professioneel dakloze. Ik had hulp nodig. Daar moet je dan niet moeilijk over doen.”

“Dit gebouw van het Leger des Heils kende ik nog uit de tijd dat ik in Utrecht op school zat. Dankzij de nachtopvang mocht ik hier elke maand een weekje blijven slapen. Ze hebben gezien hoe gemotiveerd ik ben om mijn leven weer op te pakken. Een begeleider heeft me geholpen om mijn financiën op orde te brengen. Verder doe ik het liefst alles zelf, maar het is fijn om het Leger achter je te hebben. Afgelopen najaar kreeg ik te horen dat er een kamer voor mij vrij kwam. Daar hoefde ik niet lang over na te denken.”

Solliciteren

“Het is een verademing hier te zijn. Op straat is zo veel agressie. Nu gaat het erom mijn financiële achterstand in te halen. Solliciteren dus. Ik heb ervaring in de bouw en de horeca. En het maakt mij niet uit wat het wordt, als ik maar weer aan de slag kan. Met een vaste plek wordt die kans een stuk groter.”

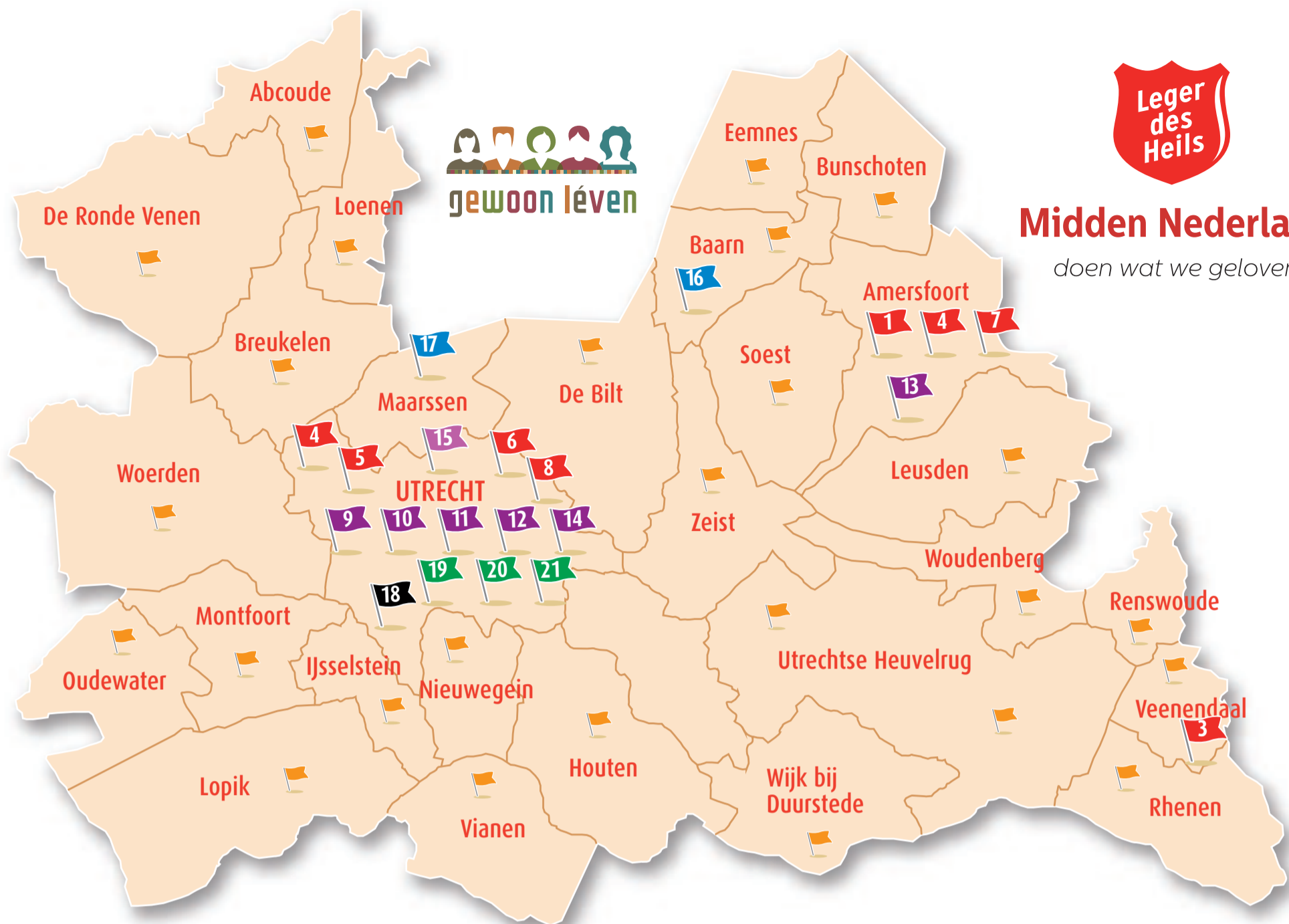
Nachtopvang LDO werkt

Hendrik-Jan de Wolff, manager van de Laagdrempelige Opvang in Utrecht:

“De winterkou hield in 2013 erg lang aan. Tot in april mochten we onze winteropvang open houden. Daarna wilden we graag wat bedden laten staan. Er is in Utrecht veel vraag naar nachtopvang. Onze collega's van De Tussenvoorziening hebben in totaal 85 bedden. Wij hebben er nu vier - en drie crisisplekken - en moeten wekelijks tien tot vijftien mensen teleurstellen: geen plaats. In het zogenaamde ‘Langslapersoverleg’, waarin we als instanties met elkaar overleggen, trekken we aan de bel.

Nachtopvang werkt. Het verhaal van Dennis geeft aan dat het een eerste stap kan zijn op weg naar meer zelfstandigheid.”

Midden Nederland

doen wat we geloven

JEUGD	Ambulant	Ambulante hulpverlening waaronder 10 voor Toekomst Regio Amersfoort T 033 - 467 80 94	Ambulante hulpverlening waaronder 10 voor Toekomst Regio Utrecht T 030 - 274 91 21
Wonen en opvoeden in groepen	1 Springplank / Klavertje 4 M. Withoosstr. 63, 3812 SR AMERSFOORT T 033 - 467 13 00	2 De Wissel Tholen 25, 3524 ZN UTRECHT T 030 - 287 40 41	3 Het Kwintet Rossiniweg 12, 3906 CG VEENENDAAL T 030 - 287 40 41
Wonen en opvoeden in gezinnen	4 Gezinshuizen Diverse locaties T 033 - 467 13 00	5 Kortverblijf gezinnen Diverse locaties T 033 - 467 13 00	
Kamertrainingscentra	6 KTC De Kayak Tholen 25, 3524 ZN UTRECHT T 030 - 287 40 47	7 KTC De Cromwijk M. Withoosstr. 63, 3812 SR AMERSFOORT T 033 - 467 13 00	8 Enkeltje Zelfstandig Kanaalweg 96-98, 3533 HH UTRECHT T 030 - 284 05 60
VOLWASSENEN	Ambulant	Ambulante hulpverlening Regio Amersfoort T 033 - 467 80 94	Ambulante hulpverlening Regio Utrecht T 030 - 274 91 21
Laagdrempelige 24-uursopvang	9 Oudwijkerveldstraat 120, 3581 JP UTRECHT T 030 - 251 36 04		
Wonen	10 Sociaal Pensioen Adelante I Nieuwegracht 92, 3512 LX UTRECHT T 030 - 230 60 36	11 Sociaal Pensioen Adelante II Harpstraat 5-13, 3513 XA UTRECHT T 030 - 234 21 26	12 Hostel De Hoek Köglaan 25, 3571 PZ UTRECHT T 030 - 272 12 18
Wonen en zorg	15 Verpleegafdeling Meerzorg Nieuwegracht 92, 3512 LX UTRECHT T 030 - 230 60 37	13 Hostel Hirundo Tijdelijk adres t/m december 2015: Locatie Amergaard Utrechtseweg 266, 3818 EW AMERSFOORT T 033 - 470 21 29	14 Hostel Leidsche Maan W.F. Hermansstr. 200, 3544 KP UTRECHT T 030 - 214 46 91
OUDEREN	Ambulant	Ambulante hulpverlening Regio Amersfoort T 033 - 467 80 94	Ambulante hulpverlening Regio Utrecht T 030 - 274 91 21
Wonen en zorg	16 Verpleeghuis De Blinkert Zandvoortweg 211, 3741 BE BAARN T 035 - 541 23 30	17 Woonzorgcentrum Merenhoef Merenhoef 1, 3601 AC MAARSSEN T 0346 - 587 400	
WERK EN VRIJETIJD	Dagbesteding	18 Aïdadreef 8, 3561 GE UTRECHT T 030 - 274 91 21	AMBULANTE INTEGRALE HULPVERLENING Deze bieden wij door de gehele provincie, in alle gemeenten
IN DE WIJK	Bij Bosshardt	19 Pr. Margrietstr. 22, 3554 GE UTRECHT T 030 - 244 06 76	
De Paviljoens	20 Paviljoen Ondiep Thorbeckelaan 18, 3552 CS UTRECHT T 030 - 223 83 25	21 Paviljoen Zuilen Burgemeester Norbruislaan 680, 3555 EZ UTRECHT T 030 - 223 05 72	

doen wat we geloven

Leger des Heils Midden Nederland is onderdeel van:

Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg

Directie

De statutaire directie van de Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg bestaat uit:

Envoy drs. C. Vader
(voorzitter stichtingsdirectie)
De heer H.M. van Teijlingen
(vice-voorzitter stichtingsdirectie)

Managementteam Leger des Heils Midden Nederland

De heer drs. J. Jans
Algemeen directeur

De heer J.J. Hogenbirk
Directeur Bedrijfsvoering

Mevrouw drs. Y.I. Meijer
Manager Jeugd- & Opvoedhulp

De heer T.J. de Korte
Regiomanager West a.i.

De heer M.D.J. Verberg
Regiomanager Oost

Leger des Heils Midden Nederland
T (030) 2749121 Tw @LegerdesheilsMN

Bezoekadres: Aïdadreef 8, 3561 GE Utrecht. Postadres: Postbus 9743, 3506 GS Utrecht
E middennederland@legerdesheils.nl W www.legerdesheilsmiddennederland.nl